

Lieta C-728/22**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2022. gada 24. novembris

Iesniedzējtiesa:

Consiglio di Stato [Valsts padome] (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 21. novembris

Apelācijas sūdzības iesniedzējas:

Associazione Nazionale Italiana Bingo – Anib

Play Game Srl

Atbildētāji apelācijas instancē:

Ministero dell'Economia e delle Finanze

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli

Pamatlietas priekšmets

Apelācijas sūdzība par kādu *TAR Lazio* [Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija] spriedumu, ar ko tika noraidīta vairāku ar bingo saistītu derību rīkošanas pārvaldītāju celta prasība. Minētā prasība bija par to, lai tiktu atcelts kāds administratīvs lēmums, kurā, īstenojot kādu likuma normu, bija noteikts ikmēneša maksājums, kas līdz jauna konkursa sarīkošanai, kurā valsts no jauna piešķirtu koncesijas, jāveic tiem pārvaldītājiem, kuru koncesijas bija beigušās un pašlaik atrodas “tehniskā pagarinājuma” režīmā.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Saskaņā ar LESD 267. panta otro daļu tiek lūgts interpretēt vairākas Savienības tiesību normas par brīvību veikt uzņēmējdarbību un par pakalpojumu sniegšanas brīvību, un it īpaši Direktīvu 2014/23/ES, kā arī tiesiskās paļāvības aizsardzības

principu, lai konstatētu, vai tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru koncesijas bingo azartspēļu darbības īstenošanai pēc to termiņa beigām ir atkārtoti jāpiešķir jaunā konkursā, kas atvērts visiem nozares uzņēmējiem (un kas sākotnēji bija plānots uz 2014. gadu, pēc tam tika pārcelts un joprojām nav sarīkots), vienlaikus piespiežot līdzšinējos koncesionārus darboties “tehniskā pagarinājuma” režīmā un maksāt valstij periodiski palielinātu ikmēneša maksājumu, padarot to par nosacījumu dalībai jaunajā konkursā, bez iespējas iestādei apturēt vai samazināt konkrēto maksājumu, lai ņemtu vērā attiecīgo koncesionāru finanšu līdzsvara pasliktināšanos Covid-19 pandēmijas rezultātā.

Prejudiciālie jautājumi

[1]. “Vai Direktīva 2014/23/ES par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu, kā arī no Līguma izrietošie vispārējie principi un, konkrēti, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 15., 16., 20. un 21. pants, Līguma par Eiropas Savienību 3. pants un Līguma par Eiropas Savienības darbību 8., 49., 56., 12., 145. un 151. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie ir piemērojami bingo azartspēļu pārvaldības koncesijām, kas tika piešķirtas ar atlases procedūru 2000. gadā, kuru termiņš ir beidzies un kas vēlāk ir atkārtoti tikušas pagarinātas saskaņā ar tiesību normām, kas stājušās spēkā pēc direktīvas stāšanās spēkā un pēc tās transponēšanas termiņa beigām?”

[2]. “Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai Direktīvai 2014/23/ES ir pretrunā tāda valsts tiesību normu interpretācija vai piemērošana, vai piemērošanas prakses uz šo tiesību normu pamata, kas atņem iestādei rīcības brīvību pēc ieinteresēto personu pieteikuma uzsākt administratīvu procedūru ar mērķi grozīt koncesiju īstenošanas nosacījumus, izsludinot vai neizsludinot jaunu procedūru līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai atkarībā no tā, vai līgumiskā līdzsvara pārskatīšana kvalificējas vai nekvalificējas kā būtisks grozījums, gadījumos, kad iestājas notikumi, par kuriem puses nav atbildīgas, kas ir neparedzēti, neparedzami un būtiski ietekmē parastos operacionālā riska nosacījumus, kamēr vien šie nosacījumi saglabājas un uz tik ilgu laiku, kas nepieciešams, lai, iespējams, atjaunotu koncesiju īstenošanas sākotnējos nosacījumus?”

[3]. “Vai Direktīvai 89/665/EK, kas grozīta ar Direktīvu 2014/23/ES, ir pretrunā tāda valsts tiesību normu interpretācija vai piemērošana, vai piemērošanas prakses uz šo tiesību normu pamata, kas pieļauj, ka likumdevējs vai valsts pārvaldes iestāde var pakļaut dalību procedūrā azartspēļu koncesiju piešķiršanai no jauna nosacījumam, ka koncesionāram ir jāpievienojas tehniskā pagarinājuma režīmam, arī gadījumā, kad ir izslēgta iespēja pārskatīt koncesijas īstenošanas nosacījumus līdzsvara atjaunošanas nolūkā, tādu notikumu rezultātā, par kuriem puses nav atbildīgas, kas ir neparedzēti, neparedzami un būtiski ietekmē parastos operacionālā riska nosacījumus, kamēr vien šie nosacījumi saglabājas un uz tik ilgu laiku, kas nepieciešams, lai, iespējams, atjaunotu koncesiju īstenošanas sākotnējos nosacījumus?”

[4]. “Vai, katrā gadījumā, LESD 49. un 56. pantam un tiesiskās drošības un efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principiem, kā arī tiesiskās paļāvības principam ir pretrunā tāda valsts tiesību normu interpretācija vai piemērošana, vai piemērošanas prakse uz šo tiesību normu pamata, kas atņem iestādei rīcības brīvību pēc ieinteresēto personu pieteikuma uzsākt administratīvu procedūru ar mērķi grozīt koncesiju īstenošanas nosacījumus, izsludinot vai neizsludinot jaunu procedūru līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai atkarībā no tā, vai līgumiskā līdzsvara pārskatīšana kvalificējas vai nekvalificējas kā būtisks grozījums, gadījumos, kad iestājas notikumi, par kuriem puses nav atbildīgas, kas ir neparedzēti, neparedzami un būtiski ietekmē parastos operacionālā riska nosacījumus, kamēr vien šie nosacījumi saglabājas un uz tik ilgu laiku, kas nepieciešams, lai, iespējams, atjaunotu koncesiju īstenošanas sākotnējos nosacījumus?”

[5]. “Vai LESD 49. un 56. pantam un tiesiskās drošības un efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principiem, kā arī tiesiskās paļāvības principam ir pretrunā tāda valsts tiesību normu interpretācija vai piemērošana, vai piemērošanas prakse uz šo tiesību normu pamata, kas pieļauj, ka likumdevējs vai valsts pārvaldes iestāde var pakļaut dalību procedūrā azartspēļu koncesiju piešķiršanai no jauna nosacījumam, ka koncesionāram ir jāpievienojas tehniskā pagarinājuma režīmam, arī gadījumā, kad ir izslēgta iespēja pārskatīt koncesijas īstenošanas nosacījumus līdzsvara atjaunošanas nolūkā, tādu notikumu rezultātā, par kuriem puses nav atbildīgas, kas ir neparedzēti, neparedzami un būtiski ietekmē parastos operacionālā riska nosacījumus, kamēr vien šie nosacījumi saglabājas un uz tik ilgu laiku, kas nepieciešams, lai, iespējams, atjaunotu koncesiju īstenošanas sākotnējos nosacījumus?”

[6]. “Vai, vispārīgāk, LESD 49. un 56. pantam un tiesiskās drošības un efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principiem, kā arī tiesiskās paļāvības principam ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kādam ir nozīme pamatlietā un kas paredz, ka bingo zāļu pārvaldītājiem ir jāmaksā koncesijas sākotnējos aktos neparedzēts dārgs ikmēneša tehniskā pagarinājuma maksājums, kas ir vienāds visām uzņēmēju kategorijām un ko likumdevējs laiku pa laikam groza bez jebkādas pierādītas saiknes ar konkrēto koncesijas attiecību īpašībām un gaitu?”

Atbilstošās Eiropas Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/23/ES (2014. gada 26. februāris) par koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu

LESD 49. pants – brīvība veikt uzņēmējdarbību Eiropas Savienības iekšienē

LESD 56. pants – pakalpojumu sniegšanas brīvība

Tiesiskās paļāvības aizsardzības princips

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 15., 16., 20. un 21. pants.

LES 3. pants[.]

LESD 8., 12., 145. un 151. pants.

Atbilstošās valsts tiesību normas

1. panta 636.-638. punkts 2013. gada 27. decembra *legge n. 147 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato* (Likums Nr. 147 par valsts gada un daudzgadu budžeta veidošanas noteikumiem (“2014. gada Stabilitātes likums”)); turpmāk tekstā – “Likums Nr. 147/2013”), un turpmākie grozījumi un papildinājumi, konkrēti tie, kas ieviesti ar 2015. gada 28. decembra *legge n. 208* [Likums Nr. 208] (turpmāk tekstā – “Likums Nr. 208/2015”) un 2017. gada 27. decembra *legge n. 205* [Likums Nr. 205] (turpmāk tekstā – “Likums Nr. 205/2017”).

2016. gada 18. aprīļa *decreto legislativo n. 50* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 50; turpmāk tekstā – “Publisko līgumu kodekss”) 165. pants.

Īss fakts un tiesvedības izklāsts

- 1 Itālijā ar bingo azartspēļu organizēšanu drīkst nodarboties tikai valsts, kas to pirmoreiz regulēja ar *Ministro delle finanze* [Finanšu ministra] 2000. gada 31. janvāra Dekrētu Nr. 29, paredzot, ka attiecīgo azartspēļu darbību īstenošana tiek uzticēta atlases procedūrā piešķirtu koncesiju turētājiem. Valsts ir uzticējusi nozares pārvaldību *Agenzia delle dogane e dei monopoli* (Muitas un monopolu dienests; turpmāk tekstā – “ADM”).
- 2 Sākotnēji koncesiju ilgums bija noteikts uz sešiem gadiem, pēc kuru notecēšanas koncesijas būtu varēts atjaunot tikai vienu reizi, un nebija paredzēts nekāds maksājums par labu valstij. Maksājumu nepiemērošana tika pamatota ar faktu, ka uzņēmēju darbība jebkurā gadījumā radīja tiešu ekonomisku priekšrocību valstij, ko veidoja tā sauktā “valsts kasei maksājamā nodeva”, ar ko apliek koncesionāru ieņēmumus par spēļu kartīšu pārdošanu.
- 3 Lai jauno koncesiju piešķiršanā vai koncesiju, kuru termiņš beidzies, piešķiršanā no jauna garantētu Eiropas konkurences principa ievērošanu, Itālijas likumdevējs nolēma sarīkot – vispirms sarīdējot pēc laika lielāko daļu koncesiju ar termiņa beigām 2013. un 2014. gadā – vienotu konkursa procedūru, kas atvērta dalībai visiem nozares uzņēmējiem un sākotnēji bija paredzēta līdz 2014. gada 31. decembrim. Likumdevējs noteica, ka starplaikā līdzšinējiem koncesionāriem (proti, kuru koncesijai beidzas termiņš) ir jādarbojas “tehniskā pagarinājuma” režīmā, maksājot valstij ikmēneša maksājumu 2800 EUR apmērā, un ka tas ir nosacījums iespējai piedalīties nākamajā konkursā; tādā veidā tika ieviests maksas koncesiju princips (Likuma Nr. 147/2013 1. panta 636.-638. punkts).

- 4 2015. gadā, tā kā bija beidzies sākotnēji paredzētais konkursa rīkošanas termiņš, likumdevējs to pārcēla uz 2016. gada 31. decembri un pagarināja tehniskā pagarinājuma režīmu arī tām koncesijām, kuru termiņš beidzās laikposmā no 2015. gada līdz 2016. gadam, vienlaikus paceļot līdz 5000 EUR ikmēneša maksājumu un aizliedzot mainīt azartspēļu organizēšanas vietas visā tehniskā pagarinājuma laikposmā (Likums Nr. 209/2015).
- 5 2017. gadā, tā kā no jauna bija beidzies konkursa rīkošanas termiņš, likumdevējs to pārcēla uz 2018. gada 30. septembri un pagarināja tehniskā pagarinājuma režīmu arī tām koncesijām, kuru termiņš beidzās laikposmā no 2017. gada līdz 2018. gadam, vienlaikus paceļot līdz 7500 EUR ikmēneša maksājumu (Likums Nr. 205/2017).
- 6 Ar turpmākiem normatīviem aktiem likumdevējs vēl pagarināja tehniskā pagarinājuma režīmu līdz 2023. gadam, apturēja 2020. gadā maksājuma samaksu laikposmā, kad azartspēļu zāles bija slēgtas Covid-19 pandēmijas dēļ, atliekot laikā maksājamo summu samaksu, un, visbeidzot, noteica 2023. gada 31. martu par termiņu jauna konkursa sarīkošanai. Līdz šodienai tāds konkurss vēl nav izsludināts.
- 7 Prasītājas, kas pārvalda ar bingo saistītu azartspēļu un derību darbību saskaņā ar koncesijām, kuru termiņš ir beidzies un kas darbojas tehniskā pagarinājuma režīmā, uzskatot, ka tās atrodas smagā finansiālajā situācijā – gan Covid-19 pandēmijas seku dēļ, gan līdz šim aprakstītā tiesiskā regulējuma piemērošanas dēļ, kas cita starpā ievieša maksu par koncesiju, piespiežot maksāt ikmēneša maksājumu –, iesniedza *ADM* pieteikumu ar lūgumu nekavējoties apturēt minēto maksājumu, līdz tiek atjaunoti ekonomiskā un finanšu līdzsvara sākotnējie nosacījumi, kā arī, katrā ziņā, pieteikumu pārskatīt minētos maksājamus maksājumus, pamatojoties uz prasītāju faktisko maksātspēju.
- 8 It īpaši, prasītājas lūdza *ADM* atstāt nepiemērotas minētās tiesību normas, jo tās ir pretrunā Hartas 15., 16., 20. un 21. pantam, LES 3. pantam un LESD 8., 49., 56., 12., 145. un 151. pantam.
- 9 Ar 2020. gada 18. novembra notu *ADM* noraidīja pieteikumu, pamatojot ar to, ka ar administratīvu lēmumu tas nevar grozīt tiesību normas sekas.
- 10 Pret šo atteikumu prasītājas cēla prasību vispirms *TAR per il Lazio* [Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija], kas – arī ievērojot *Corte costituzionale* [Konstitucionālā tiesa, Itālija] spriedumu Nr. 49/2021, ar ko bija atzītas par nepamatotām šaubas par Likuma Nr. 205/2017 atbilstību Konstitūcijai – to noraidīja.
- 11 Vēlāk tās iesniedza apelācijas sūdzību iesniedzējtiesā. It īpaši, apelācijas sūdzības iesniedzējas norāda uz tiesību normu, ko *ADM* piemērojusi apstrīdētajā lēmumā, prettiesiskumu – gan no valsts konstitucionālo tiesību, gan Eiropas Savienības tiesību viedokļa.

- 12 Tās apgalvo, ka fakts, ka tehniskā pagarinājuma maksājums ir paredzēts ar tiesību normā, nevar attaisnot praksi, kas atņem *ADM* rīcības brīvību pieņemt administratīvus aktus, kas vērsti uz koncesiju īstenošanas ekonomisko un finanšu nosacījumu līdzsvara atjaunošanu, kad tos apdraud neparedzami notikumi. Šajā sakarā minētā maksājuma pagaidu apturēšanas pasākumi, ko likumdevējs ievieša laikposmā, kad azartspēļu zāles bija slēgtas Covid-19 pandēmijas dēļ, neesot bijuši pietiekami, ievērojot, ka maksāšanas pienākums netika atcelts, bet tikai atlikts, un ka pēc atsākšanas darbība izrādījās būtiski sarukusi, savukārt pārvaldības izmaksas palielinājās.
- 13 Turklāt esot pārkāpts *Codice dei contratti pubblici* [Publisko līgumu kodekss] 165. pants (ar ko Itālijas tiesiskajā regulējumā tika transponēts Direktīvas 2014/23/ES 43. pants), jo nav pārskatīts tās koncesijas ekonomiskais līdzsvars, kura – kaut arī savu īpašību dēļ izraisa operacionālā riska nodošanu koncesionāram, kurš saņem lielāko ieņēmumu daļu no pakalpojumu pārdošanas tirgū – neizslēdz iespēju noteiktos apstākļos ņemt vērā ārkārtas operacionālo apstākļu sekas un grozīt tekošās koncesijas attiecības.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 14 Iesniedzējtiesa vispirms norāda, ka no abiem iespējamajiem prasītāju norādītajiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu – lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Eiropas Savienības Tiesai (turpmāk tekstā – arī “Tiesa”) vai *Corte costituzionale* [Konstitucionālā tiesa, Itālija] – par prioritāru ir jāuzskata pirmais, jo tā ir pēdējās instances tiesa un tāpēc, ka Savienības tiesību interpretācija ir nozīmīga lietas izspriešanai.
- 15 **Pirmkārt**, iesniedzējtiesa norāda, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas ir iesniegušas elementus, kas var pierādīt, ka koncesiju īstenošanas nosacījumi, it īpaši pārvaldības izmaksu ilgtspēja, ir ārkārtīgi apgrūtināti Covid-19 pandēmijas dēļ, savukārt *Corte costituzionale* [Konstitucionālā tiesa, Itālija] spriedumā Nr. 49/2021, uz kuru balstījās *TAR* [Reģionālā administratīvā tiesa], bija paudusi savu viedokli par datiem par 2019. gadu, proti, pirms veselības aprūpes krīzes.
- 16 Turklāt, lai gan azartspēļu zāļu atvēršana no jauna (kas notika pakāpeniski no 2021. gada maija) un [īkmēneša] maksājuma pienākuma pagaidu apturēšana, ko papildināja atļauja veikt maksājumus pa daļām (tos neatceļot), ļāva darbībai izdzīvot, šādi pasākumi paši par sevi nespēja uzlabot bingo azartspēļu koncesionāru, kuri darbojas tehniskā pagarinājuma režīmā, situāciju.
- 17 **Otrkārt**, tā norāda, ka, tā kā runa ir par koncesijām, kas piešķirtas konkursa procedūrā 2000. gadā un kuru termiņš vēlāk beidzās un kas tika atkārtoti pagarinātas ar likuma tiesību normām, no kurām pēdējās tika pieņemtas 2017. gadā, būtu jābūt iespējai piemērot Direktīvu 2014/23/ES. Šajā ziņā iesniedzējtiesa atgādina Tiesas judikatūru, atbilstoši kurai, lai gan “*koncesijas līgumam principā ir jāpiemēro tie Savienības tiesību akti, kas ir spēkā brīdī, kad līgumslēdzēja iestāde izvēlas, kādu procedūru tā īsteno*” un “*direktīvas, kuras*

transponēšanas termiņš ir beidzies pēc šā brīža, normas nav piemērojamas”, paliek fakts, ka “koncesijas līguma būtiskas izmaiņas gadījumā Savienības tiesību akti, saskaņā ar kuriem šī izmaiņa ir jāizvērtē, ir tie, kas ir spēkā šīs izmaiņas izdarīšanas dienā. Šajā situācijā Tiesa ir precizējusi, ka šajā ziņā nekādas sekas neizraisa fakts, ka sākotnējais koncesijas līgums ir noslēgts, pirms ir pieņemti Savienības noteikumi šajā jomā” (Tiesas spriedums, 2021. gada 2. septembris, *Sisal u.c.*, C-721/19 un C-722/19, EU:C:2021:672, 24. un 28. punkts un tajos minētā judikatūra).

- 18 Turklāt, ja Tiesa uzskatīs, ka direktīva ir ne tikai tuvinājusi tiesību aktus, bet ir tos pilnībā saskaņojusi, “*ikviens valsts pasākums jomā, kas [...] ir pilnībā saskaņots, ir jānovērtē, ņemot vērā nevis primāro tiesību normas, bet gan šā saskaņošanas pasākuma normas*” (Tiesas spriedums, 2021. gada 2. septembris, *Sisal u.c.*, C-721/19 un C-722/19, EU:C:2021:672, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 19 Iesniedzējtiesa uzskata par piemērojamu it īpaši Direktīvas 2014/23/ES 43. pantu, kas lasīts tās pašas direktīvas 5. pantā minētā “koncesijas” jēdziena un 75. un 76. apsvērumā izklāstīto principu gaismā. Saskaņā ar minēto tiesību normu esošo koncesiju grozījumi var notikt izņēmuma kārtā, it īpaši, kad tos paredz sākotnējais līgums un koncesijas attiecību turpināšana ir neiespējama ekonomisku vai tehnisku iemeslu dēļ.
- 20 Minētā tiesību norma ir transponēta valsts tiesībās, konkrēti ar *Codice dei contratti pubblici* [Publisko līgumu kodekss] 165. pantu, saskaņā ar kuru, ņemot vērā, ka koncesijas pēc būtības izraisa operacionālā riska nodošanu koncesionāram, kas saņem atlīdzību no lielākās daļas pārvaldības ieņēmumu piešķiruma, lai saglabātu koncesijas ekonomisko un finanšu līdzsvaru, operacionālajiem apstākļiem ir jāpaliek normāliem. Pretēja gadījumā koncesija var paredzēt dažādas korekcijas, arī publisku iemaksu formā.
- 21 Iesniedzējtiesa šaubās, ka var uzskatīt par saderīgiem ar Direktīvu 2014/23/ES:
  - a) no vienas puses, ADM veiktu Itālijas tiesību aktu par bingo azartspēļu koncesijām interpretāciju, kas liedz iestādei pilnvaras pēc ieinteresēto personu pieteikuma pieņemt lēmumus, ar ko groza koncesiju īstenošanas nosacījumus, izsludinot vai neizsludinot jaunu konkursa procedūru (atkarībā no tā, vai konvencijas līdzsvara pārskatīšana tiek uzskatīta par “būtisku grozījumu” vai nē), gadījumos, kad iestājas neparedzēti notikumi, par kuriem puses nav atbildīgas, un kas būtiski ietekmē normālos operacionālā riska apstākļus;
  - b) no otras puses, valsts tiesību aktus, ar kuriem ir noteikts koncesiju, kurām ir beidzies termiņš tehniskais pagarinājums, līdz tiks izsludināts jauns konkurss, pakļaujot šo pagarinājumu un pašu iespēju piedalīties nākamajā konkursā ikmēneša maksājuma, kas laika gaitā ir periodiski palielināts, samaksai. Turklāt minētais maksājums ir noteikts abstrakti un bez jebkāda

konkrēta vērtējuma par atsevišķās koncesijas ekonomiskajiem nosacījumiem, kā rezultātā var tikt mainīts koncesijas vispārējais līdzsvars.

- 22 **Treškārt**, un visbeidzot, gadījumam, ja Tiesa neuzskatīs Direktīvu 2014/23/ES par piemērojamu, iesniedzējtiesa pauž savas šaubas par iepriekšējā punktā atgādinātās valsts prakses un tiesību normu saderību ar vispārējiem principiem, kas noteikti Hartas 15., 16., 20. un 21. pantā, LES 3. pantā un LESD 8., 49., 56., 12., 145. un 151. pantā, un it īpaši ar brīvības veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvības un tiesiskās palāvības aizsardzības principiem. Šajā ziņā tā atgādina šādu vispārējo principu interpretāciju, ko Tiesa veikusi 2021. gada 2. septembra spriedumā (*Sisal u.c.*, C-721/19 un C-722/19, EU:C:2021:672).
- 23 Šajā ziņā, pat atzīstot, ka konkrētā koncesiju tehniskā pagarinājuma režīma ieviešana ir pamatota ar nepieciešamību sarindot laikā tekošo koncesiju termiņus, lai īstenotu Savienības tiesību normas, atbilstoši kurām publiskās koncesijas pēc to termiņa beigām ir no jauna jāpiešķir konkurencei atvērtās publiskās konkursa procedūrās, šis režīms šķiet esam pretrunā LESD 49. un 56. pantam, jo ievieš ierobežojumus brīvībai veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, kas, ņemot vērā to konkrēto struktūru un atkārtāšanos, liek šaubīties par to faktisko nepieciešamību, piemēroto raksturu, samērīgumu un līdzekļa lietderību attiecībā pret izvirzīto mērķi.